

Ewa Kocój

KRONIKA INSTYTUTU KULTURY UNIwersYTETU JAGIELLOŃSKIEGO (2010/2011 R.)

SPRAWOZDANIE Z IX WORLD MEDIA ECONOMICS AND MEDIA MANAGEMENT CONFERENCE

W dniach od 2 do 5 czerwca 2010 r. odbywała się w Bogocie, w Kolumbii, IX światowa konferencja pod nazwą World Media Economics and Media Management. Pierwsza konferencja z tego cyklu odbyła się w 1994 r. w Sztokholmie (Szwecja). Gospodarzami kolejnych, odbywających się co dwa lata, światowych spotkań uczonych zajmujących się ekonomiką mediów i zarządzaniem mediami były: Zurich (Szwajcaria), Londyn (Wielka Brytania), Pamplona (Hiszpania), Lizbona (Portugalia), Turku (Finlandia), Montreal (Kanada) i Pekin (Chiny).

Od samego początku pracami Komitetu Naukowego konferencji kieruje prof. Robert Picard z Oxford University (USA) i Jönköping International Business School (Szwecja), a skład Komitetu wchodzi między innymi profesorowie: Alan Albarran z University of North Texas, (USA), Mary Alice Shaver z Jönköping International Business School (Szwecja), Alfonso Sanchez Tabernero z Uniwersytetu Nawarry (Hiszpania) oraz Steven S. Wildman z Michigan State University (USA).

Podczas czterodniowej konferencji w Bogocie spotkali się uczeni z obu Ameryk, Europy, Azji, Afryki i Australii. Podczas debat plenarnych, jak i panelowych rozważano najistotniejsze kwestie odnoszące się do współczesnych problemów ekonomiki mediów i zarządzania mediami. Każdego dnia debatowano od 9.00 do 18.00 z przerwami na kawę i obiady. Najwięcej uwagi poświęcono: studiom teoretycznym związanym z problematyką badawczą, reklamie, mediom tradycyjnym vs. mediom *on line*, analizie marki i konsumentów mediów, zarządzaniu przedsiębiorstwami medialnymi *on line*, problemom regulacji rynku medialnego, telekomunikacji, przywództwu w organizacjach medialnych i kreatywności.

Dr. hab. Bogusław Nierenberg był pierwszym Polakiem, który został zaproszony do udziału w obradach tego wielce prestiżowego gremium. Zaprezentował referat zatytułowany *The econometrical measurement of the public radio mission in Poland*.

Organizatorem dziewiątej edycji konferencji był katolicki Uniwersytet La Sabana w Bogocie. Gospodarze nie tylko sprawnie poprowadzili obrady, ale także zorganizowali dla uczestników konferencji wyjazdy prezentujące bogatą historię i kulturę Kolumbii.

Kolejna, X World Media Economics and Media Management Conference odbędzie się w maju 2012 r. w Salonikach (Grecja).

* * *

11 października 2010 roku w Narodowym Teatrze Starym miały miejsce obchody urodzin Heleny Modrzejewskiej (1840–1909), przygotowane przez Fundację Wspierania Badań nad Życiem i Twórczością Heleny Modrzejewskiej, prof. Emila Orzechowskiego. W trakcie uroczystości prof. Orzechowski przybliżył program i zakres działalności Fundacji, dr Łukasz Gawel zaprezentował publikacje opracowane przez Pracownię Dokumentacji Życia i Twórczości Heleny Modrzejewskiej (*Sztuki o Helenie Modrzejewskiej*, Attyka, Kraków 2010, t. I i II, *Madame Modjeska Countess Bozenta*, Attyka, Kraków 2010, *Modrzejewska/Modjeska. Zamknięcie obchodów stulecia śmierci Heleny Modrzejewskiej (1909 – 2009)* Kraków, Attyka, 2010), dr Alicja Kędziora – program i działalność Pracowni oraz cyfrowego Archiwum Heleny Modrzejewskiej.

* * *

W dniach 23–26 maja 2011 r. prof. dr hab. Emil Orzechowski wziął udział w II Konferencji Doktorantów i Młodszych Pracowników Nauki na Ilia State University w Tbilisi, w Gruzji. Podczas tej wizyty wygłosił odczyty dotyczące polskiej kultury i polityki kulturalnej. Wtedy też podpisana została umowa o intencji współpracy WZiKS UJ oraz Ilia State University.

* * *

W edycji 2010 programu stypendialnego Fundacji na rzecz Nauki Polskiej „Kwerenda” dr Alicja Kędziora otrzymała stypendium na przeprowadzenie specjalistycznej kwerendy w londyńskim Victoria & Albert Museum, której celem było odnalezienie i zbadanie niedostępnych w Polsce materiałów źródłowych związanych z postacią Heleny Modrzejewskiej.

Helena Modrzejewska przebywała w Wielkiej Brytanii wielokrotnie; w roku 1880 pojechała trwającą dwa lata, próbę zdobycia scen angielskich. Aktorka występowała w Londynie w latach 1880–1882 oraz 1885. Przeprowadzona w V&A i innych londyńskich instytucjach kwerenda miała na celu pozyskanie materiałów, które pozwoliły na udokumentowanie oraz właściwą analizę i ocenę tego okresu w zawodowych i prywatnym życiu Artystki.

Kwerenda objęła różnego typu materiały z lat 1878–1885: prasę codzienną oraz periodyki (ogólną i specjalistyczną), afisze, programy teatralne (teatrów Court Theatre, Lyceum Theatre, Princess's Theatre, Haymarket), korespondencję Heleny Modrzejewskiej, Karola Chłapowskiego (m.in. do Henry'ego Irvinga, Ellen Terry) oraz osób, z którymi spotykali się na płaszczyźnie zawodowej (Lewis Wingfield) i towarzyskiej (Clinton Stuart), fotografie prywatne oraz w roli, grafiki drukowane w prasie.

Pozyskane materiały umożliwiły uzupełnienie scalonej edycji listów Heleny Modrzejewskiej i Karola Chłapowskiego (wcześniejsze wydania PIW 1965 oraz WUJ 2000), pozwolą na opracowanie przygotowywanej do druku książki, zaplanowanej jako drugi tom wydanej w 2008 roku (Attyka, Kraków) pozycji zawierającej wywiady z Heleną Modrzejewską, Jej referaty oraz artykuły o Niej oraz wejdą w skład zbiorów Archiwum Cyfrowego Heleny Modrzejewskiej (Pracownia Dokumentacji Życia i Twórczości Heleny Modrzejewskiej, Instytut Kultury, WZiKS, UJ).

* * *

SPRAWOZDANIE Z KONFERENCJI „KULTURA STUDENCKA: ZJAWISKO – TWÓRCY – INSTYTUCJE”

Wod 15 do 16 kwietnia 2011 r. odbyła się w Bibliotece Jagiellońskiej UJ ogólnopolska konferencja „Kultura studencka: zjawisko – twórcy – instytucje”. Jej organizatorami były: Instytut Kultury UJ, Fundacja Stu i Studium Dziennikarskie UP. Zamysłem jej organizatorów było uchwycenie najistotniejszych aspektów niezwykłego zjawiska, jakim była kultura studencka w latach 1956–1989. Konferencję otworzył i jej obrady podsumował dyr. Instytutu Kultury UJ dr hab. Bogusław Nierenberg. O wyjątkowości kultury studenckiej w krakowskim dodatku do „Gazety Wyborczej” napisano: „W zniewolonym kraju, w którym przyszło nam żyć, kultura studencka sprawiła, że świat oniemiał”. Główny animator konferencji, dr Edward Chudziński, powiedział, że zamiarem organizatorów jest pokazanie kultury studenckiej od strony jej odmienności, bowiem pod tym pojęciem kryją się zjawiska i wydarzenia, które poza tym obszarem nie były spotykane.

W Konferencji udział wzięli nie tylko wybitni profesorowie, jak choćby: Grzegorz Dziamski, Sławomir Magala, Emil Orzechowski czy Lech Śliwonik, ale także znakomici twórcy i animatorzy kultury: Agnieszka Duczmal, Leszek Mądzik, Krzysztof Jasiński, Bogusław Litwiniec, Sławomir Pietras, Jan Poprawa czy Mirosław Chojecki.

Warto też zauważyć, że wiele inicjatyw kultury studenckiej okresu PRL-u przetrwało do dziś. Kontynuowane są m.in. Studencki Festiwal Piosenki, Krakowskie Reminiscencje Teatralne czy Przegląd Kabaretów „Paka”.

* * *

14 stycznia 2011 r. w Audytorium Starej Biblioteki Uniwersytetu Warszawskiego odbyła się konferencja zatytułowana „Przyszłość mediów publicznych w Polsce”. Jej organizatorami byli: Związek Pracodawców Mediów Publicznych, Wydział Dziennikarstwa i Nauk Politycznych oraz Wydział Prawa i Administracji Uniwersytetu Warszawskiego, a także Telewizja Polska SA, Polskie Radio SA, Radio Dla Ciebie. W trakcie obrad teoretycy i praktycy medialni zastanawiali się nad obecnym kształtem i przyszłością mediów publicznych. W części pierwszej, zatytułowanej „Czy są w Polsce potrzebne media publiczne?”, zastanawiano się, jakie zadania i funkcje winny pełnić radio i telewizja publiczne. W drugiej, zatytułowanej „Model finansowania mediów publicznych”, wskazywano na stosowane w Polsce i na świecie rozwiązania. W tej części swój referat zatytułowany „Modele zarządzania mediami publicznymi” przedstawił dr hab. Bogusław Nierenberg z Instytutu Kultury UJ.

25 marca 2011 r. odbyło się seminarium medioznawcze „Systemy medialne na świecie – refleksja teoretyczna i doświadczenia praktyczne”, którego organizatorem był Instytut Dziennikarstwa Uniwersytetu Warszawskiego. Jego celem było spotkanie polskich uczonych zajmujących się tą problematyką i przedstawienie wyników badań dotyczących systemów medialnych w poszczególnych krajach. Dr hab. Bogusław Nierenberg przedstawił podczas seminarium referat zatytułowany „Zarządzanie mediami – ujęcie systemowe”.

Od 16 do 17 czerwca 2011 r. w Audytorium Starej Biblioteki Uniwersytetu Warszawskiego odbyła się konferencja pod nazwą „350 lat polskiej prasy”. Jej organizatorami były Instytuty: Dziennikarstwa oraz Informacji Naukowej i Studiów Bibliologicznych Uniwersytetu Warszawskiego a także Instytut Badań Literackich Polskiej Akademii Nauk. Podczas dwudniowych obrad polscy uczeni przedstawili efekty prac dotyczących przemian na polskim rynku prasowym w minionych 350 latach. W obradach uczestniczył dr hab. Bogusław Nierenberg z Instytutu Kultury Uniwersytetu Jagiellońskiego.

* * *

Przedstawiciele Instytutu Kultury UJ uczestniczyli w spotkaniach „Laboratorium Kultury”. Pod pojęciem tym kryją się spotkania i dyskusje na temat idei obserwatorium kultury w Polsce, tworzenia regionalnych obserwatoriów kultury (odbyło się kilka spotkań w siedzibie Ośrodka Statystyki Kultury GUS, w Małopolskim Instytucie Kultury, z udziałem przedstawicieli władz samorządowych i Narodowego Centrum Kultury). Ponadto, IK UJ nawiązał bezpośrednią, popartą wzajemnymi deklaracjami, współpracę z OSK GUS. W roku akademickim 2010/2011 pracownicy OSK upowszechniali wśród studentów IK UJ statystyczne metody gromadzenia i analizy danych, prowadząc zajęcia dydaktyczne w ramach przedmiotu *Laboratorium kultury*.

* * *

W 2011 r. dr Katarzyna Plebańczyk z Instytutu Kultury UJ wzięła udział w międzynarodowym projekcie naukowo-dydaktycznym *Culture as a Creative Resource for Future Europe. Cultural Policy and its Dimension in Four European Countries: Finland, Germany, Poland and Bulgaria*, koordynowanym przez Institut für Kulturmanagement, Pädagogische Hochschule Ludwigsburg. Projekt ten ma na celu wymianę doświadczeń, a także wspólne przygotowanie intensywnego szkolenia z zakresu zarządzania kulturą dla studentów uczelni partnerskich. IK UJ w pełni weźmie udział w edycji 2012, która odbędzie się w Ludwigsburgu.

* * *

W 2011 r. Instytut Kultury UJ współpracował w tworzeniu dwóch nowych projektów w ramach programu ERASMUS MUNNDUS. Nowe perspektywy wymiany kadry naukowej, studentów i pracowników administracyjnych obejmą kilkanaście uczelni z krajów europejskich.

Obydwa projekty otrzymały dofinansowanie z Komisji Europejskiej. Są to:

1. ERANET-MUNDUS (Euro-Russian Academic Network-Mundus) koordynowany przez UNIVERSITAT DE BARCELONA w Hiszpanii. Poza Polską i liderem projektu – Hiszpanią, znaleźli się tu również partnerzy z takich krajów, jak m.in.: Rosja, Niemcy, Francja, Włochy, Słowacja, Wielka Brytania.
2. EMERGE koordynowany przez Uniwersytet w Jassach w Rumunii i nastawiony na współpracę uczelni z krajów UE z Ukrainą, Białorusią i Mołdawią.

* * *

W dniach 9–10 maja 2011 r. w ramach programu Erasmus gościem Instytutu Kultury UJ był Prof. Constantin Geambașu z Instytutu Sławistyki w Bukareszcie. Prof. Geambașu wygłosił dwa odczyty w języku polskim: Bałkany – między mitem a rzeczywistością oraz Współczesna kultura rumuńska – wybrane zagadnienia.

* * *

W 2011 r. gościem Instytutu Kultury UJ był prof. Grzegorz Królikiewicz, pedagog, teoretyk kina i czynny twórca filmowy, związany z Filmówką w Łodzi. W ramach wykładu dla studentów i pracowników IK UJ podjął tematykę formy filmowej, języka filmowego, przestrzeni poza kadrem oraz teorii filmu.

* * *

W roku 2010 dr Katarzyna Plebańczyk z Instytutu Kultury UJ wspólnie z Fundacją Rozwoju przygotowała wniosek do działania 8.2.1. PO KL na projekt pt. *Kultura naszym biznesem*. Projekt otrzymał dofinansowanie – jego realizacja rozpoczęła się w sierpniu 2011 roku i potrwa 2 lata.

W ramach tego projektu zostanie zrealizowany cykl szkoleń z zakresu przedsiębiorczości w kulturze (60 osób – studentów oraz pracowników naukowych); platforma internetowa związana ze współpracą w obszarze przemysłów kreatywnych; internetowa baza danych; badanie naukowe na temat perspektyw rozwoju rynku kinowego w Małopolsce oraz publikacja i konferencja międzynarodowa nt. współpracy nauki z rynkiem kultury.

* * *

Dr Piotr Marecki opublikował książkę pt. *Kultura niezależna w Polsce 1989–2009* (Korporacja Ha!art, Kraków 2010). Publikacja ta jest rodzajem subiektywnego przewodnika dziewięciorga autorów i autorek (m.in. Bińczycki, Dunin-Wąsowicz, Jach, Kornaś, Marecki, Pisarski, Tabaczyński, Wojdas, Woynarowski) po obszarach kultury kreowanej oddolnie, nastawionej na innowacyjność, kreatywność, eksperyment, debiut, rebelię i walkę z Babilonem. Rozważania autorów koncentrują się wokół przykładów progresywnych wytworów kultury, nieprzewidywalnych, autentycznych, nieoczywistych, subwersyjnych pól rodzimej muzyki, literatury, kina, teatru, komiksu, sztuk wizualnych – nienastawionych na medialne patronaty i fajerwerki, a także promocję urzędników-donatorów.

Pod redakcją dr Piotra Mareckiego ukazała się także książka pt. *Literatura Polska 1989–2009* (Korporacja Ha!art, Kraków 2011).

Publikacja zawiera teksty dotyczące najbardziej znaczących zjawisk literackich ostatnich dwudziestu lat: postmodernizmu, mityzacji, banalizmu, literatury zaangażowanej, avant-popu, minimalizmu, literatury mniejszości seksualnych, feminizmu, liberatury, związków literatury z nowymi mediami, neolingwizmu oraz ekoliteratury. Jest rodzajem przewodnika dokumentującego pracę krytyki towarzyszącej nowym zjawiskom w literaturze, afirmującego postulatywny wymiar wypowiedzi krytycznej i będącego dowodem udanej współpracy między teoretykami, krytykami i artystami. W książce zestawiono teksty krytyków towarzyszących (Julia Fiedorczyk, Grzegorz Jankowicz, Michał Kasprzak, Piotr Marecki, Mariusz Pisarski, Wojciech Rusinek, Jan Sowa, Igor Stokfiszewski, Michał Tabaczyński, Błażej Warkocki) z wypowiedziami pisarzy i pisarek (Izabela Filipiak, Jarosław Lipszyc, Radosław Nowakowski, Sławomir Shuty, Piotr Siwecki, Michał Olszewski, Michał Witkowski, Zenkasi, Jakub Żulczyk) na temat nowych teoretycznych i krytycznych słowników.

* * *

W 2011 r. ukazał się książka pt. *Królikiewicz – pracuję dla przyszłości* (wywiad rzeka) (Korporacja Ha!art, Kraków 2011), będąca zapisem rozmów z mistrzem polskiego kina **Grzegorzem Królikiewiczem**, autorem najbardziej oryginalnej w rodzimej kinematografii koncepcji języka filmowego. Jego autorami są Piotr Kletowski i Piotr Marecki. Książka zawiera rozmowy z Mistrzem o filmach, widowiskach telewizyjnych, pracach wideo, teorii, formie, awangardzie, przestrzeni poza kadrem, demokratycznej inscenizacji, „białym szumie”, kinie pozawerbalnym, metodzie prowadzenia aktorów, współpracy z artystami sztuk wizualnych. O niezrealizowanych projektach, polityce, filozofii, historii, historiozofii, religii, mistyce i Bogu. Ale przede wszystkim jest to narracja o artyście poszukującym wewnętrznej wolności w świecie programowego zniewolenia.

„**Pracuję dla przyszłości**” to także jedyny w swoim rodzaju wykład reżysera o mistrzach kina: **Bressonie, Herzogu, Godardzie, Wellesie, Fellinim i Bunuelu** – będącym summą widzenia X muzy przez twórcę „**Na wylot**”. Wypytywany przez duet **Kletowski/Marecki Grzegorz Królikiewicz** jawi się w tej książce jako postać radykalnie rozdarta między postawą „ortodoksa” i „heretyka”, bluźniercy i mistyka, awanturnika ze SPATiF-u i „Wojownika Bożego”.

* * *

W 2010 r. ukazała się książka dr. Andrzeja Leśniaka pt. *Obraz płynny. Georges Didi-Huberman i dyskurs historii sztuki* (seria „Horyzonty Nowoczesności”, Wydawnictwo Universitas). Zawiera ona genealogiczną analizę propozycji Georgesa Didi-Hubermana, współczesnego francuskiego teoretyka obrazu. Autor dokonał w niej krytyki i dookreślenia konkretnych figur dyskursu umożliwiających przemyślenie historii sztuki jako dyscypliny. Najważniejsze z nich – obraz senny, anachronizm i przetrwanie – odsyłają do takiego sposobu mówienia o wizualności, który opisuje jej złożoność formalną i czasową. Pozwalają tym samym na rekonstrukcję historii sztuki dzięki odwołaniu do innych dyscyplin wiedzy albo języków teoretycznych.

* * *

7 czerwca 2011 r. grupa studentek uczestniczek kursu „Wielokulturowość i regionalizm” oraz Koło Naukowe Meritum zorganizowała w IK UJ spotkanie LAPONIA TO NIE TYLKO ŚWIĘTY MIKOŁAJ! Spotkanie to było wprowadzeniem do poznania bogatej i wciąż w Polsce mało znanej *kultury Saamów*. W ramach imprezy zaprezentowano kulturę ludności zamieszkującej Północną Skandynawię, odbyły się pokazy zdjęć, ekspozycje, a dla chętnych konkursy z nagrodami. Dr Anna Nacher wygłosiła odczyt „Muzyczna podróż w krainę Saamów”. Odbył się także pokaz filmów „The.Kautokeino.Rebellion” oraz „Kukułka”.

* * *

14 kwietnia 2011 r., w Auditorium Maximum, przy ul. Krupniczej 33, w Auli Wystawowej B, już po raz piąty odbyło się spotkanie z cyklu „Dobry Wieczór Przy Kulturze”. Inicjatorem tego spotkania z ramienia IJ UJ była dr Joanna Szulborska-Łukasiewicz oraz dr Katarzyna Barańska. Podczas spotkania zajęto się problematyką związaną z organizacją Festiwalu Kultury w Krakowie. Gościem spotkania byli: Janusz Makuch – twórca Festiwalu Kultury Żydowskiej oraz Zofia Siwczyńska wraz z grupą organizatorów Festiwalu Kultury Buddyjskiej. Zaproszeni opowiadali o historii oraz założeniach festiwalu, które reprezentują. Przedstawiali blaski i cienie związane z organizacją takich przedsięwzięć. Podzielili się swoim doświadczeniem, a także wskazali na rolę festiwalu kultury, jako potencjalnej płaszczyzny do dialogu międzykulturowego. Wprowadzenia do tematyki dokonał dr Przemysław Piekarski z KPSC UJ.

PRZY KULTURZE to cykl comiesięcznych spotkań wokół zagadnień związanych z szeroko rozumianą problematyką kultury. W roku akademickim 2010/2011 roku odbyły się już cztery tego typu spotkania, poświęcone działalności animacyjnej i menedżerskiej w obszarze kultury. Korzystając z doświadczeń studentów, wykładowców i praktyków, uczestnicy spotkań rozmawiają o tym, jak krok po kroku zrealizować i wypromować wydarzenie, jak pozyskiwać fundusze i nawiązywać partnerstwa, gdzie się szkolić i szukać praktyk/stażu/ pracy, o praktycznych aspektach aktywnej działalności w sferze kultury. Gośćmi spotkań byli już m.in.: dr Beata Cyboran (Instytut Pedagogiki UJ), dr Małgorzata Sternal (Akademia Muzyczna w Krakowie), Karolina Fidyk (Małopolski Instytut Kultury), Monika Dylewska (Muzeum Narodowe), Małgorzata Znosko (Krakowskie Stowarzyszenie Ocalić Szansę), Piotr Wroński (Stowarzyszenie Rotunda).